

The Holy See

KATEHEZA PAPE FRANJE

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 17. studenoga 2021.

[Multimedia]

Sveti Josip i sredina u kojoj je živio

Draga braćo i sestre, dobar dan!

Dana 8. prosinca 1870. blaženi **Pio IX.** proglasio je svetoga Josipa zaštitnikom sveopće Crkve. Stotinu i pedeset godina nakon toga događaja obilježavamo posebnu godinu posvećenu svetom Josipu te sam u **Apostolskom pismu *Patris corde*** sabrao neka razmišljanja o njegovu liku. Nikada kao danas, u ovom vremenu obilježenom globalnom krizom u raznim pogledima, on nam može biti podrška, utjeha i vodilja. Zato sam odlučio posvetiti mu ciklus kateheza za koje se nadam da će nam dodatno pomoći da se vodimo njegovim primjerom i njegovim svjedočanstvom kao svjetlom na našem životnom putu. Nekoliko tjedana govorit ćemo o svetom Josipu.

U Bibliji ima više od deset ličnosti koje nose ime Josip. Najvažniji od njih je sin Jakova i Rahele, koji kroz razne peripetije od roba postaje druga najvažnija osoba u Egiptu nakon faraona (usp. *Post* 37-50). Ime Josip na hebrejskom znači „Bog umnaža, Bog daje rasti“. To je želja, blagoslov utemeljen na pouzdanju u Božju providnost, a posebno se odnosi na plodnost i rast djece. Upravo nam ovo ime otkriva bitan vid ličnosti Josipa iz Nazareta. On je čovjek pun vjere u Boga, u njegovu providnost: vjeruje u Božju providnost, pun je vjere u Božju providnost. Svaki njegov čin o kojemu pripovijeda Evanđelje vođen je sigurnošću da Bog „daje rasti“, da Bog „povećava“, da Bog „pridodaje“, odnosno da Bog svojom brižnom providnošću daje da se njegov

naum spasenja nastavlja ostvarivati. I u tome je Josip iz Nazareta vrlo sličan Josipu iz Egipta.

I glavne zemljopisne odrednice koje se odnose na Josipa: Betlehem i Nazaret, igraju važnu ulogu u razumijevanju njegovog lika.

U Starome zavjetu grad Betlehem naziva se *beth lechem*, „kuća kruha“, ili čak Efrata, zbog plemena koje je nastanjivalo to područje. Na arapskom, međutim, naziv znači „kuća mesa“, vjerojatno zbog velikog broja stadâ ovaca i koza u okolici. Nije slučajno da su, kad se Isus rodio, pastiri bili prvi svjedoci toga događaja (usp. *Lk* 2, 8-20). U svjetlu Isusova života i povijesti, ove aluzije na kruh i tijelo upućuju na euharistijsko otajstvo: Isus je kruh živi koji je s neba sišao (usp. *Iv* 6, 51). On će sam za sebe reći: „Tko jede moje tijelo i pije moju krv, ima život vječni“ (*Iv* 6, 54).

Betlehem se u Bibliji spominje više puta, još od Knjige Postanka. Uz Betlehem je vezana također priča o Ruti i Noemi, ispriповijedana u maloj, ali predivnoj Knjizi o Ruti. Ruta je rodila sina po imenu Obed, od kojeg se rodio Jišaj, otac kralja Davida. A upravo od Davidovih potomaka potječe Josip, zakoniti Isusov otac. O Betlehemu je, nadalje, prorok Mihej prorekao velike stvari: „A ti, Betleheme Efrato, najmanji među kneževstvima Judinim, iz tebe će mi izaći onaj koji će vladati Izraelom“ (*Mih* 5, 1). Evanđelist Matej će preuzeti to proroštvo i povezati ga s poviješću Isusa kao s njegovim očitim ispunjenjem.

Sin Božji ne bira Jeruzalem za mjesto svog utjelovljenja, već Betlehem i Nazaret, dva sela na periferiji, daleko od svake vreve i moćnika toga doba. Ipak, Jeruzalem je bio grad ljubljen od Gospodina (usp. *Iz* 62, 1-12), „sveti grad“ (*Dn* 3, 28), kojega je Bog sebi izabrao da u njemu stanuje (usp. *Zah* 3, 2; *Ps* 132, 13). U njemu su živjeli zakonoznanci, pismoznanci i farizeji, glavari svećenički i narodne starješine (usp. *Lk* 2, 46; *Mt* 15, 1; *Mk* 3, 22; *Iv* 1, 19; *Mt* 26, 3).

Eto zašto nam odabir Betlehema i Nazareta kazuje da Bog posebno voli periferiju i marginaliziranost. Isus se nije rodio u Jeruzalemu sa svim njegovim dvorskim sjajem... ne: rodio se na periferiji i proveo je svoj život, do tridesete godine, na toj periferiji, radeći kao tesar, poput Josipa. Isus posebno voli periferije i marginalnost. Ne shvaćati tu stvarnost ozbiljno znači ne shvaćati ozbiljno evanđelje i Božje djelo, koje se nastavlja očitovati na zemljopisnim i egzistencijalnim periferijama. Gospodin djeluje uvijek potajno na periferijama, pa i na periferijama naše duše, na periferijama duše, osjećaja, možda osjećaja kojih se stidimo; ali Gospodin je tamo da nam pomogne gurati dalje. Gospodin se nastavlja očitovati na periferijama, bilo geografskim bilo egzistencijalnim. Na poseban način Isus traži grešnike, ulazi u njihove domove, razgovara s njima, poziva ih na obraćenje. Čak je i prekoren zbog toga: „Ma gledaj, ovaj Učitelj – kažu zakonoznanci – gledaj tog Učitelja: blaguje s grešnicima, prlja svoje ruke, ide tražiti one koji zlo nisu učinili, nego su ga pretrpjeli: bolesne, gladne, siromahe, posljednje“. Isus uvijek ide prema periferijama. I to nam mora dati veliko pouzdanje, jer Gospodin poznaje periferije našega srca, periferije naše duše, periferije našega društva, našega grada, naše obitelji, to jest onaj pomalo

mračni dio koji mi, možda zbog srama, ne pokazujemo.

U tome pogledu tadašnje se društvo nije u mnogočemu razlikovalo od našeg. I danas postoji središte i periferija. A Crkva zna da je pozvana naviještati radosnu vijest počinjući od periferijâ. Josip, koji je tesar iz Nazareta i koji vjeruje u Božji naum s njegovom mladom zaručnicom i s njim samim, podsjeća Crkvu da usmjeri svoj pogled na ono što svijet namjerno zanemaruje. Josip nas danas tome uči: „Ne gledati toliko stvari koje svijet hvali, gledaj zakutke, gledaj sjene, gledaj periferije, ono što svijet ne želi“. On podsjeća svakoga od nas da pridajemo važnost onome što drugi odbacuju. U tome smislu on uistinu uči onome što je bitno: podsjeća nas da ono što je uistinu vrijedno ne privlači našu pažnju, već zahtijeva strpljivo razlučivanje da bi se otkrilo i vrednovalo. Otkriti ono što vrijedi. Molimo ga da nas zagovara kako bi se cijela Crkva povratila ovaj pogled, sposobnost razlučivanja, tu sposobnost vrednovanja onog bitnog. Ponovno krenimo od Betlehema, ponovno krenimo od Nazareta.

Želim danas poslati poruku svim muškarcima i ženama koji žive na najviše zaboravljenim zemljopisnim periferijama svijeta ili koji žive u situacijama egzistencijalne marginaliziranosti. Želim vam da u svetom Josipu nađete svjedoka i zaštitnika u kojega se možete ugledati! Njemu se možemo obratiti ovom molitvom, molitvom „iz kućne radinosti“, ali koja je od srca:

Sveti Josipe,
 ti koji si se uvijek uzdao u Boga
 i svoje odluke donosio
 vođen njegovom providnošću,
 nauči nas da se ne oslanjamo toliko na naše planove,
 već na njegov naum ljubavi.
 Ti koji dolaziš s periferija,
 pomози nam stubokom promijeniti svoj pogled
 i usmjeriti ga prema periferijama
 i onome što svijet odbacuje i stavlja na margine.
 Utješi usamljene
 i podrži one koji se u tišini zalažu
 oko zaštite života i ljudskoga dostojanstva. Amen.

APELI

U Italiji se sutra slavi prvi *Nacionalni dan molitve za žrtve i preživjele zlostavljanja*, koji priređuje Biskupska konferencija. Nadam se da će ta inicijativa biti prilika za razmišljanje, osvješćivanje i molitvu kako bi se poduprlo putove ljudskog i duhovnog oporavka žrtava. Bitna je dužnost onih koji imaju neku odgojnu odgovornost u obitelji, župi, školi, na mjestima zabave i sporta, štititi i poštivati

povjerenju mladež i djecu, jer se upravo na tim mjestima događa najveći dio zloporaba.

* * *

Pozdrav upućujem radnicima iz Borgo Valbellunea i okolice, zabrinutima za budućnost svoga posla. U problemima koji ih tište, pridružujem se biskupima i župnicima toga područja, izražavajući svoju blizinu. Upućujem usrdan apel da u toj situaciji, kao i u drugim sličnim situacijama koje dovode mnoge obitelji u teškoće, ne prevlada logika profita, već pravednog i solidarnog dijeljenja. Osoba i njezino dostojanstvo uvijek moraju biti stavljene u središte svakog pitanja vezanog uz rad; kad se ne zarađuje za kruh, gubi se dostojanstvo! Moramo puno moliti za te ljude.